

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2021/2022**

GEOGRAFIA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-20) i brudnopis.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz poprawne odpowiedzi i zaznacz je znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań, np. z luką, na dobieranie, typu – TAK, NIE, itp. podane są w poleceniach.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania arkusza nie można korzystać z dodatkowych przyborów i pomocy dydaktycznych..

KOD UCZNIWA

--	--	--

Stopień:
trzeci

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	2	2	4	4	3	2	4	3	2	2	3	4	3	3	4	4	2	3	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																					

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (3p.)

W tabeli przedstawiono moc elektrowni w wybranych krajach Europy w 2017 r. Przyporządkuj zamieszczone w tabeli dane statystyczne podanym poniżej krajom. Wpisz nazwy czterech z tych krajów do tabeli.

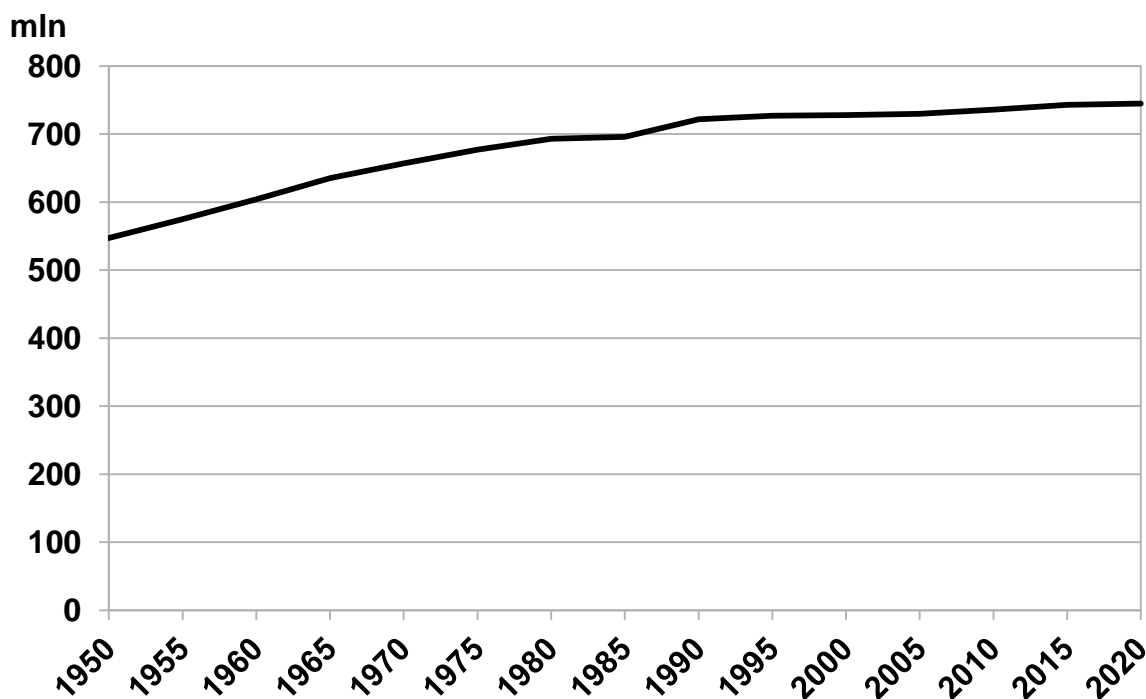
Kraje: Dania, Francja, Norwegia, Polska, Szwajcaria.

Kraj	Moc ogółem [MW]	Według typów elektrowni [%]			
		cieplne	wodne	jądrowe	pozostałe
1.	21 614	4,4	71,0	15,4	9,2
2.	34 245	3,1	93,2	-	3,7
3.	14 363	55,2	0,1	-	44,7
4.	133 001	16,5	19,3	47,5	16,7

Źródło: obliczenia własne na podstawie Rocznika Statystyki Międzynarodowej 2020 GUS

Zadanie 2. (2p.)

Na wykresie przedstawiono zmiany liczby ludności Europy w latach 1950-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego RP 2004 GUS, Małego Rocznika Statystycznego 2021 GUS, www.populationof.net/pl/europe

Porównaj zmiany liczby ludności Europy w latach 1950-1970 i 2000-2020 podając jedno podobieństwo i jedną różnicę.

Podobieństwo-

.....
.....

Różnica-

.....
.....

Zadanie 3. (2p.)

W tabeli przedstawiono zmiany przyrostu naturalnego w wybranych krajach Europy w latach 1990-2019 (w %).

Kraj	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019
Bułgaria	-0,4	-5,0	-5,2	-5,5	-4,7	-6,2	-6,7
Dania	0,4	1,2	1,7	1,7	1,6	1,0	1,2
Francja	4,1	3,4	4,2	4,4	4,4	3,0	2,1
Hiszpania	1,7	0,4	0,9	1,8	2,3	-0,1	-1,2
Niemcy	-0,1	-1,4	-0,9	-1,8	-2,2	-2,3	-1,9
Polska	4,1	1,2	0,3	-0,1	0,9	-0,7	-0,9
Węgry	-2,0	-3,2	-3,7	-3,8	-4,0	-4,0	-0,9
Włochy	0,4	-0,5	-0,3	-0,6	-0,4	-2,7	-3,7

Źródło: Rocznik Statystyczny RP 2002 GUS, Rocznik Statystyczny RP 2016 GUS, Rocznik Demograficzny 2021 GUS, Mały Rocznik Statystyczny 2007 GUS

Na podstawie danych z tabeli i własnej wiedzy wyjaśnij dlaczego liczba ludności Europy w latach 1990 - 2020 wzrosła w niewielkim stopniu.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (4p.)

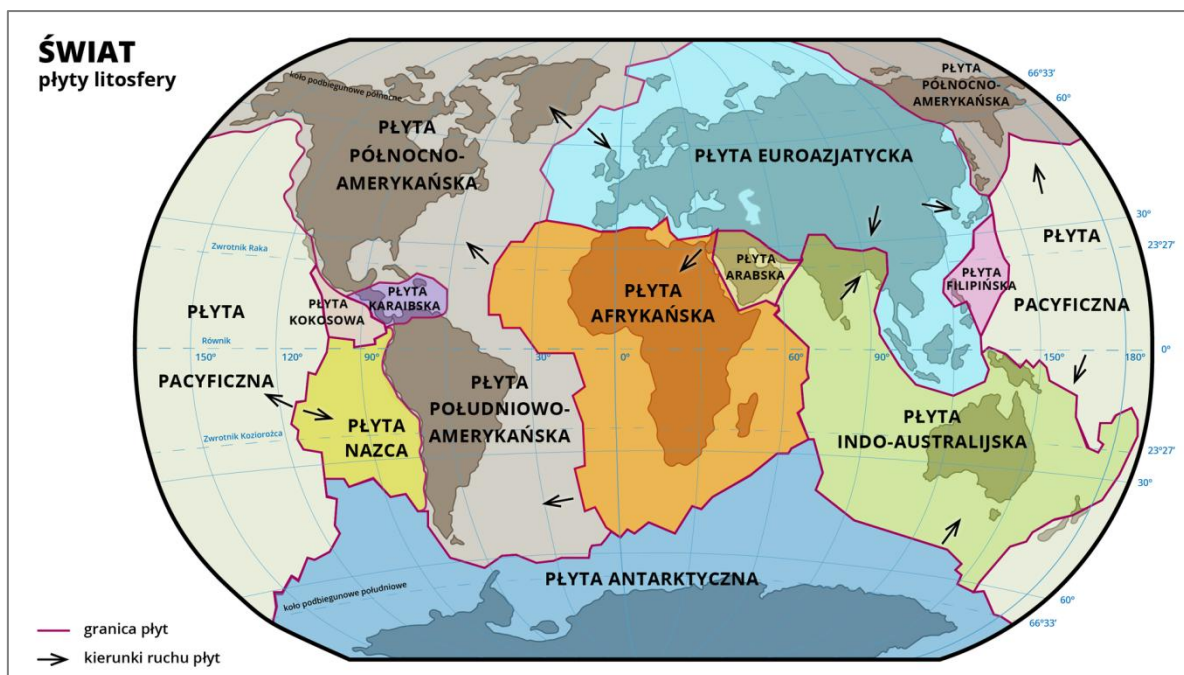
Przyporządkuj umieszczonym w tabeli państwom sąsiadującym z Polską po 2 atrakcje turystyczne wybierając z podanych poniżej. Do tabeli wpisz tylko oznaczenia literowe.

Kraj	Atrakcje turystyczne	Kraj	Atrakcje turystyczne
Białoruś		Litwa	
Czechy		Słowacja	

Atrakcje turystyczne (nie wszystkie będą wybrane):

- A. dom Adama Mickiewicza w Nowogródku,
- B. Druskienniki,
- C. Gerlach,
- D. Karlowe Wary,
- E. Kreml,
- F. Mierzeja Wiślana,
- G. Ostra Brama,
- H. park wodny Tatralandia,
- I. zamek na Hradczanach,
- J. zamek w Nieświeżu.

Zadanie 5. (4p.)

źródło: naszmalyswiat.pl

a. Korzystając z mapy i własnej wiedzy wyjaśnij dlaczego na Islandii występują czynne wulkany.

.....

.....

.....

.....

b. Z podanych poniżej krajów podkreśl cztery, na obszarze których znajduje się “pacyficzny pierścień ognia”

Kraje: Australia, Ekwador, Filipiny, Indie, Islandia, Rosja, USA

Zadanie 6. (3p.)

W tabeli przedstawiono dane określające poziom rozwoju gospodarczego wybranych krajów świata. Przyporządkuj tym danym kraje podane poniżej. Wpisz nazwy krajów we właściwe miejsca w tabeli.

Kraje: Chiny, Polska, Stany Zjednoczone, Zjednoczone Emiraty Arabskie

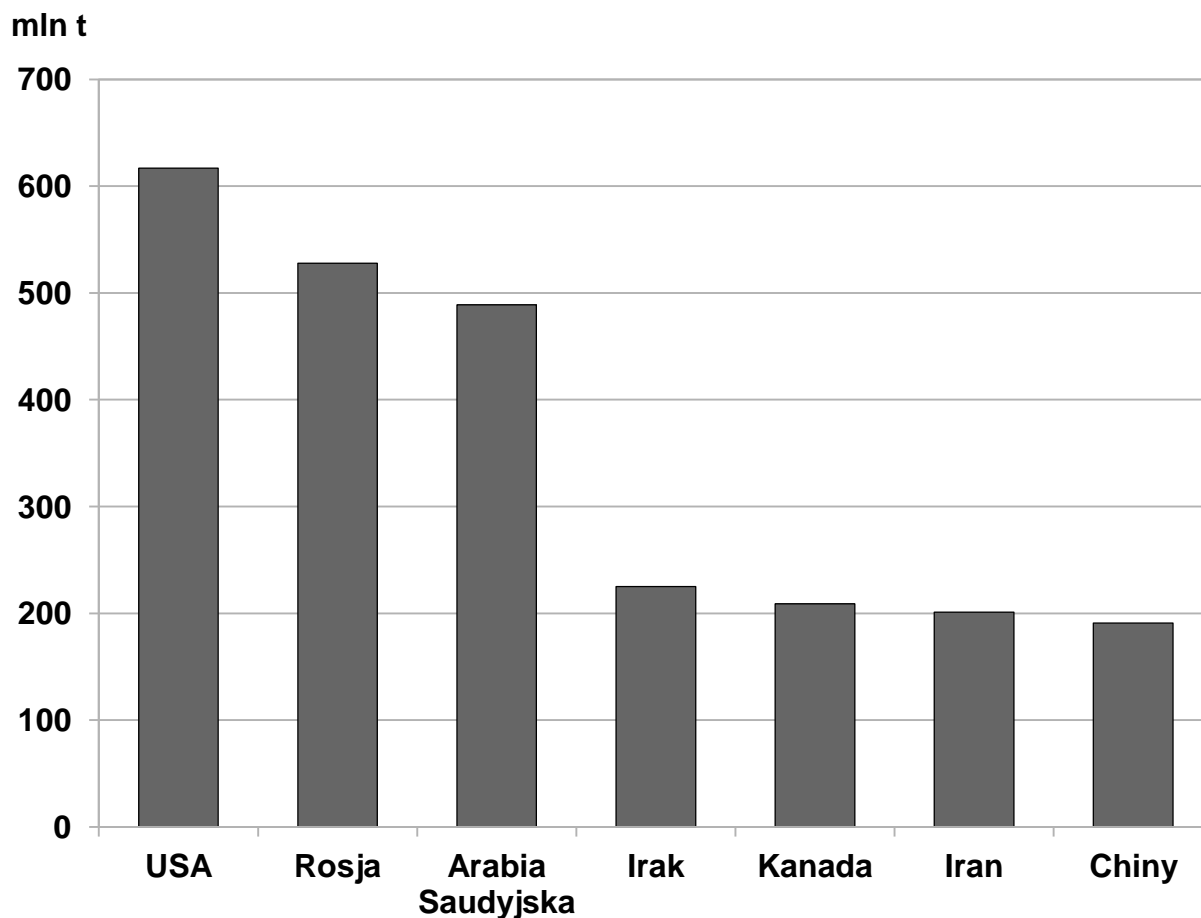
Kraj	PKB/ 1 mieszkańca [USD] 2017 r.	Zatrudnienie w sektorach gospodarki [%] 2020 r.			Wskaźnik HDI 2020 r.
		rolnictwo	przemysł	usługi	
1.	16 117	25,3	28,2	46,4	0,761
2.	62 683	1,3	19,8	78,9	0,926
3.	33 086	9,2	32,0	58,8	0,880
4.	67 119	1,4	34,4	64,2	0,890

Źródło: hdr.undp.org/en/countries

Zadanie 7. (2p.)

Na świecie w 2019 r. wydobyto 3 928 mln t ropy naftowej.

Na wykresie przedstawiono kraje z największym wydobyciem tego surowca w 2019 r.

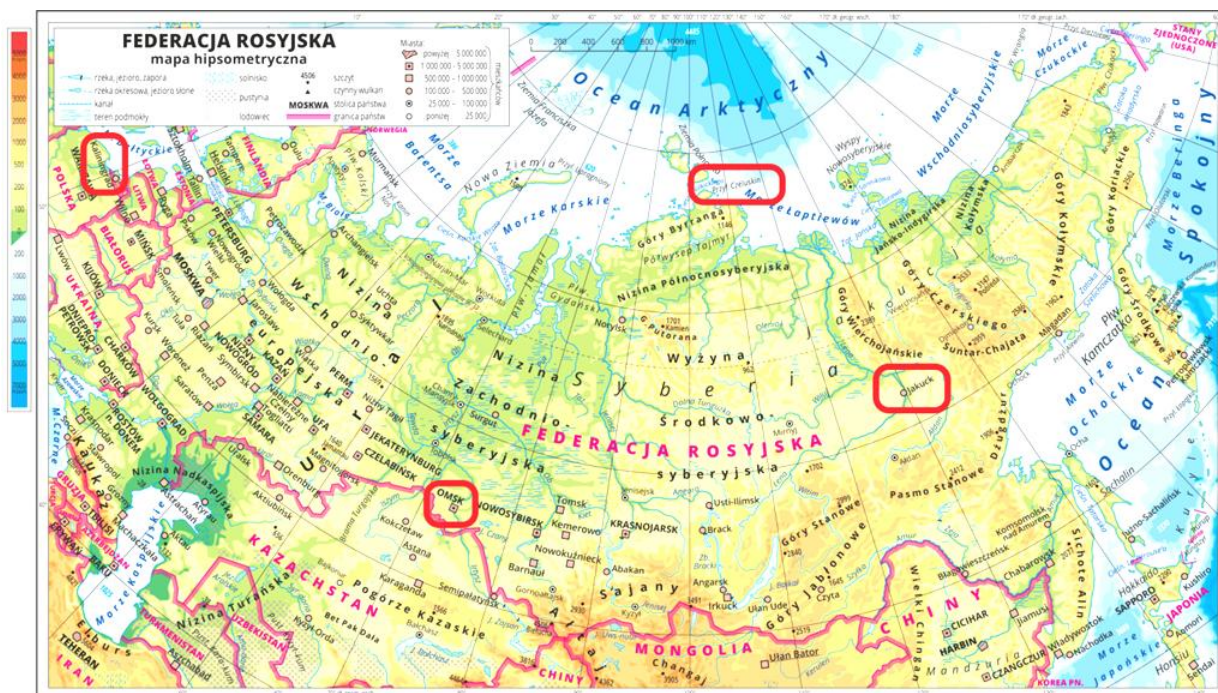

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystyki Międzynarodowej GUS 2020

Oceń prawdziwość podanych zdań wpisując w odpowiednich miejscach znak X.

Lp.	Zdania	Prawda	Fałsz
1.	W przedstawionych na wykresie krajach Bliskiego Wschodu w 2019 r wydobyto więcej ropy naftowej niż w Stanach Zjednoczonych.		
2.	Udział Stanów Zjednoczonych w światowym wydobyciu ropy naftowej w 2019 r wynosił około 25%.		
3.	Na świecie więcej ropy wydobywa się w krajach położonych na półkuli zachodniej niż na półkuli wschodniej.		

Zadanie 8. (4p.)

Źródło: www.zpe.gov.pl/srodowisko-przyrodnicze-i-gospodarka-federacji-rosyjskiej

W tabeli przedstawiono dane klimatyczne (średnie miesięczne i roczne temperatury powietrza i sumy opadów) dla czterech miejsc położonych w Rosji zaznaczonych na dołączonej mapie.

Są to: Jakuck, Kaliningrad, Omsk i Przylądek Czeluskin.

Miejsce	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
1.	-17,4	-16,8	-8,2	3,4	11,9	17,7	19,7	16,1	10,8	1,7	-7,5	-14,4	1,4
.....	21	14	14	21	52	54	55	53	34	33	28	21	380
2.	-3,2	-2,5	1,0	6,1	11,8	15,5	17,0	16,7	12,9	8,3	3,3	-0,7	7,2
.....	57	40	43	37	53	71	80	90	89	79	91	73	802
3.	-41,1	-35,8	-21,7	-6,2	6,7	15,4	18,7	14,9	5,7	-8,6	-29,2	-38,8	-10,0
.....	8	7	6	10	18	37	39	36	28	19	15	12	235
4.	-29,2	-29,5	-28,3	-20,9	-11,5	-1,7	11,3	0,6	-2,6	-13,1	-22,7	-26,2	-15,3
.....	16	21	15	14	14	23	31	30	25	21	12	18	240

Źródło: www.klimadiagramme.de

a. Wpisz nazwy podanych powyżej miejsc do tabeli.

b. Spośród podanych poniżej stref krajobrazowych zaznacz tę, na obszarze której znajduje się Przylądek Czeluskin.

- A. las strefy umiarkowanej,
- B. pustynia lodowa,
- C. tajga,
- D. tundra.

Zadanie 9. (3p.)

Na fotografiach przedstawiono cztery rośliny w zbiorach których Chiny zajmują czołowe miejsca na świecie. Rozpoznaj je wybierając z podanych poniżej i wpisz ich nazwy pod fotografiami.

Rośliny: bawełna, herbata, pszenica, soja, trzcina cukrowa, ryż.
(Dwie nazwy roślin nie pasują do żadnej z ilustracji)

Źródło: sites.google.com

A.

Źródło: globtoper.pl

B.

Źródło: autor

C.

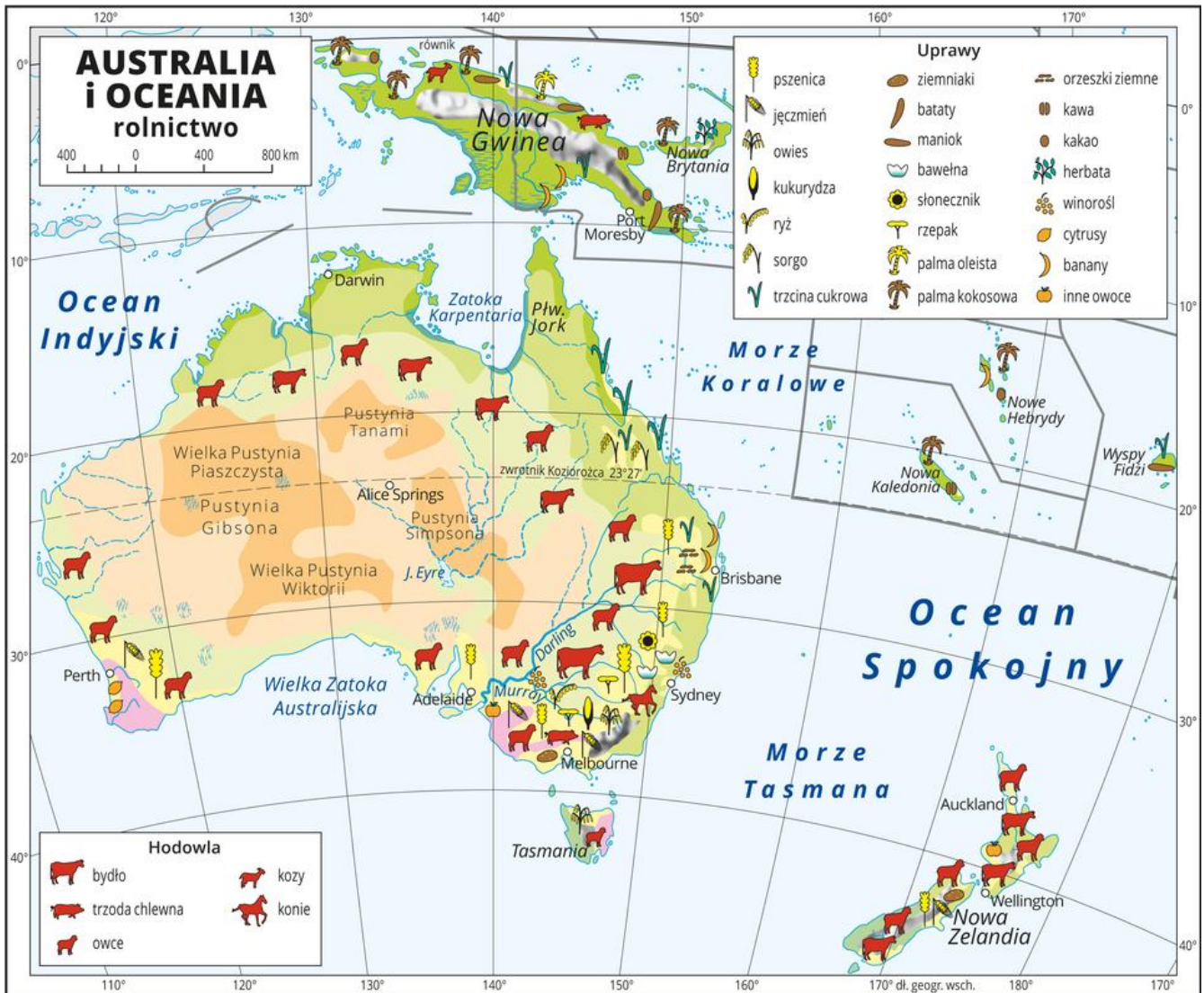

Źródło: wymiananatury.pl

D.

Zadanie 10. (2p.)

Korzystając z mapy i własnej wiedzy uzasadnij dwoma argumentami, że warunki środowiska przyrodniczego Australii wpływają na gospodarkę tego kraju.

Źródło: <https://static.epodreczniki.pl>

1.

2.

Zadanie 11. (2p.)

W tabeli przedstawiono strukturę importu Australii, Japonii i Rosji (w %) w 2019 r. Danym statystycznym zamieszczonym w tabeli przyporządkuj nazwy krajów, których dotyczą.

Grupy towarów	Kraje		
	1.	2.	3.
1. towary rolno-spożywcze	10,6	6,9	9,2
2. surowce (z wyjątkiem paliw)	4,4	1,3	6,5
3. paliwa mineralne	0,8	12,6	21,6
4. chemikalia	15,6	9,7	10,3
5. maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	42,7	39,8	28,4
6. produkty przetwórstwa przemysłowego	25,9	29,8	24,0

Źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2020 GUS

Zadanie 12. (3p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań dotyczących Antarktydy zaznaczając znakiem **X** odpowiednio *Prawda* lub *Falsz*.

Lp.	Opis	Prawda	Falsz
1.	Na Antarktydzie zabroniona jest eksploatacja surowców mineralnych.		
2.	Charakterystyczną cechą klimatu wnętrza Antarktydy są duże opady śniegu w ciągu roku.		
3.	Przedstawicielami fauny Antarktydy są pingwiny cesarskie i niedźwiedzie polarne.		
4.	Polska Stacja Polarna im. H. Arctowskiego znajduje się na Wyspie Króla Jerzego.		

Zadanie 13. (4p.)

a. Z podanych miast Ameryki podkreśl te, w których występują dzielnice nędzy zwane fawelami.

Miasta: Los Angeles, Nowy Jork, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo.

b. Przedstaw trzy problemy ludzi mieszkających w fawelach.

- 1.....
-
- 2.....
-
- 3.....
-

Zadanie 14. (3p.)

Mapa przedstawia Dolinę Krzemową w Stanach Zjednoczonych.

Źródło: doclayer.pl

Z podanych poniżej zdań zaznacz znakiem X te trzy, które opisują Dolinę Krzemową.

- A. Znajduje się na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych.
- B. Jest technopolią, która rozwinęła się w oparciu o złoża krzemu.
- C. Siedzibę w Dolinie Krzemowej mają m.in. Google i Hewlett-Packard.
- D. Na jej obszarze prowadzona jest głównie produkcja wyrobów przemysłu high-tech.
- E. Jednym z czynników rozwoju Doliny Krzemowej był dostęp do wysoko wykwalifikowanych pracowników.
- F. Dolina Krzemowa cechuje się bardzo dobrze rozbudowaną infrastrukturą komunikacyjną.

Zadanie 15. (3p.)

Z podanych walorów przyrodniczych Kenii zaznacz te cztery, które sprzyjają rozwojowi turystyki w tym kraju.

- A. długie wybrzeże Oceanu Indyjskiego,
- B. występowanie wilgotnych lasów równikowych,
- C. występowanie masywów wulkanicznych,
- D. bogaty świat zwierząt,
- E. występowanie rowów tektonicznych i jezior,
- F. występowanie lodowców górskich.

Zadanie 16. (4p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań zaznaczając znakiem X odpowiednio prawda lub fałsz.

Lp.	Zdania do oceny	Prawda	Fałsz
1.	Etiopia jest bardziej dotknięta problemem głodu i niedożywienia niż Kenia.		
2.	Jedną z przyczyn głodu w Etiopii są długotrwałe susze spowodowane brakiem opadów.		
3.	Najlepszym sposobem w walce z głodem w Etiopii jest dostarczanie żywności.		
4.	PKB/1 mieszkańca w Etiopii jest wyższe niż w Kenii.		
5.	Etiopia ma bogate złoża surowców energetycznych.		

Uwaga: Zadanie nr 17 rozwiąż w oparciu o artykuł E. Pryłowskiej-Nowak „Zanzibar – na historycznym szlaku handlu i kolonizacji”.

Zadanie 17. (4p.)

a. Podaj nazwę kraju, którego częścią jest wyspa Zanzibar oraz nazwę oceanu, na którym ona leży.

kraj ocean

b. Oceń prawdziwość poniższych zdań dotyczących Zanzibaru zaznaczając znakiem X odpowiednio prawda lub fałsz.

Lp		Prawda	Fałsz
1.	O położeniu Zanzibaru na szlaku handlowym zdecydowały m.in. warunki klimatyczne.		
2.	Głównymi uprawami Zanzibaru są goździki i kawa.		
3.	Duże znaczenie w gospodarce Zanzibaru ma rybołówstwo i hodowla wodorostów.		
4.	Na atrakcyjność turystyczną Zanzibaru wpływają m.in. przybrzeżne rafy koralowe i piaszczyste plaże.		

Uwaga: Zadanie nr 18 rozwiąż w oparciu o informacje z notatki „Lasy Amazonii oddają węgiel” lub własną wiedzę.

Zadanie 18. (2p.)

W każdym zdaniu skreśl niepasujące sformułowania tak, aby każde ze zdań zawierało prawdziwą informację.

1. W ciągu ostatniej dekady lasy Amazonii w Brazylii uwolniły do atmosfery **więcej / mniej** węgla niż go zmagazynowały.

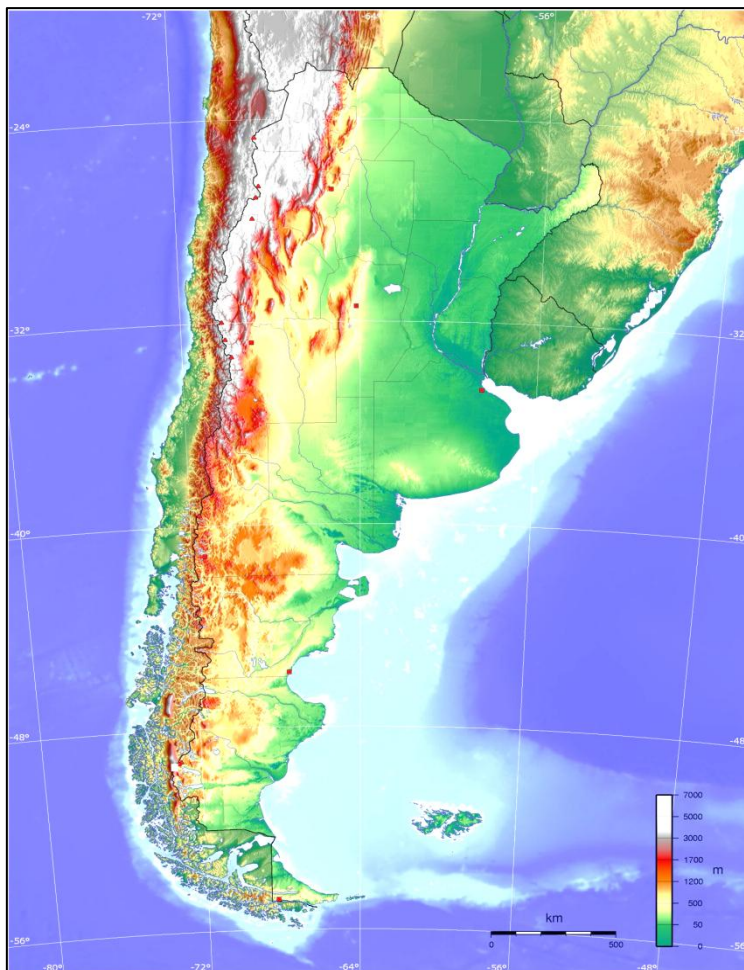
2. W ostatnich kilku latach poziom ochrony środowiska przyrodniczego w Brazylii **maleje / wzrasta**.

3. Głównym powodem wycinania lasów Amazonii jest pozyskiwanie terenów **pod uprawy roślin / dla rozwoju przemysłu przetwórczego**.

Uwaga: Zadania nr 19 i 20 rozwiąż w oparciu o artykuł R. Machowskiego, M. Rzętały „Patagonia – przyrodnicze kontrasty”.

Zadanie 19. (3p.)

Na mapie przedstawiono cechy rzeźby Patagonii.

Źródło: en.wikipedia.org

Przedstaw cztery cechy środowiska przyrodniczego Patagonii.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

Zadanie 20. (3p.)

Oceń atrakcyjność turystyczną Patagonii. Ocenę uzasadnij krótko trzema argumentami.

Ocena.....

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Brudnopis